

การประเมินโครงการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอย่างสมดุลของ
โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

A Balanced Assessment of the Student Characteristics Development
Program of Bodindecha (Sing Singhaseni) 4 School

ประทีป ไชยเมือง

Pratheep Chaimuang

โรงเรียนพรตพิทยพยัต

Protpittayapayat School

Email: Chaimuang07@gmail.com

Received: 2021-01-17; Revised: 2021-01-25; Accepted: 2021-02-01

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของบริบทที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงานกิจกรรม และผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอย่างสมดุลของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 และประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอย่างสมดุลของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินผล (Evaluation Research) กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการประเมิน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 439 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจงและการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า โครงการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอย่างสมดุลของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์สิงหเสนี) 4 ในภาพรวมทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินเป็นอันดับแรกและมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ รองลงมาคือ ด้านบริบทของโครงการ และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ ตามลำดับ ส่วนด้านกระบวนการของโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินเป็นอันดับสุดท้ายเท่ากัน และผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอย่างสมดุลของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: คุณลักษณะนักเรียน, การประเมินโครงการ, บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

Abstract

This research aimed to assess the suitability of the relevant context, input, operating process, and the output of a Balanced Assessment of the Student Characteristics Development Program of Bodindecha (Sing Singhaseni) 4 School. It also aimed to assess the satisfaction level of a school administrators, teachers, students, the Basic Education committee, and the parents which affected A Balanced Assessment of the Student Characteristics Development Program of Bodindecha (Sing Singhaseni) 4 School. This research is Evaluation Research. The sample group was 439 people as a source of evaluation data, it consisted of experts, school administrators, school administrative assistants, teachers, school staff, the Basic Education committee, students, and the parents of students from Bodindecha (Sing Singhaseni) 4 School in the academic year 2018. The specific sampling technique and the Multistage random sampling were chosen. The questionnaire was a tool for data collection, and the data analysis was created with descriptive statistics including Percentages, Means, and Standard derivations.

The research showed that the overall result of a Balanced Assessment of the Student Characteristics Development Program of Bodindecha (Sing Singhaseni) 4 School was a high score in evaluation. The first rank in the average evaluation and the highest evaluation result was the input aspect of the program. The second rank was the context aspect of the program and the satisfaction level of stakeholders respectively. The aspects in the operating process and the output of the program remained in the last place for average evaluation. The overall satisfaction evaluation towards a Balanced Assessment of the Student Characteristics Development Program of Bodindecha (Sing Singhaseni) 4 School was high.

Keywords: Student Characteristics, Program Evaluation, Bodindecha (Sing Singhaseni) 4.

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คนในสังคมจะต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รัฐบาลและหน่วยงานจึงมุ่งให้ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของคน เพราะคนเป็นทุนสังคมที่สำคัญที่สุด จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และคุณธรรมอันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555) โดยที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เนื่องจากคนเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด

ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพราะการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ไขปัญหา ตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสิ้นเปลืองน้อยที่สุด โดยเหตุที่ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้ด้วยการมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความคิด และความสามารถจำนวนมาก ดังนั้นการศึกษาที่มีคุณภาพอันเป็นกระบวนการในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวให้บังเกิดขึ้นในตัวบุคคลจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องเห็นความสำคัญ และร่วมดำเนินการอย่างจริงจัง กับทั้งควรมีการกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินไปสู่ความสำเร็จ (อรุณ จันทวานิช, 2555)

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 เป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนาเป็นโรงเรียนต้นแบบในด้านต่าง ๆ มีความมุ่งมั่นในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนจึงดำเนินงานตามภารกิจหลักโดยมุ่งหวังพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีคุณภาพในทุกด้าน และในการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ตระหนักและส่งเสริมพัฒนานักเรียนตามแนวทางดังกล่าวรวมทั้งตามความมุ่งหวังของชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้แนวคิดของการพัฒนาในสองแนวทางคือ แนวทางที่หนึ่งเป็นการพัฒนาที่มุ่งในการปรับปรุงแก้ปัญหานักเรียนในด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนบกพร่องหรือเป็นปัญหาของนักเรียน ผู้ปกครอง ครูรวมไปถึงปัญหาทางสังคมที่เป็นความยุ่งยากที่จะต้องหาหนทางในการแก้ปัญหาในสังคมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน โดยใช้โครงการกิจกรรมต่าง ๆ ในการแก้ปัญหให้กับนักเรียน ส่วนแนวทางที่สองเป็นการพัฒนานักเรียนที่ให้ความสนใจในสิ่งที่มีคุณค่าที่เป็นความสามารถและเป็นศักยภาพในตนเองของนักเรียนในการพัฒนา จึงมุ่งเน้นไปในศักยภาพและคุณค่าของนักเรียนในสองมุมมองตามแนวคิดของเบนสัน (Benson, 1997; อ้างถึงใน ลาวัลย์ พิชญวรธรณ์, 2555) โดยมุมมองแรกใช้คำว่า การขาดสมดุลเป็นฐาน (Deficit Base) เป็นมุมมองที่พิจารณาถึงคุณลักษณะที่ขาดหายไปหรือความบกพร่องของเยาวชน ในด้านความดีงามที่พึงมีหรือคุณลักษณะที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ขาดหายไป โดยมุ่งความสนใจในความเป็นภาวะหรือความเป็นปัญหาในสังคมของเยาวชน รวมถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตัวเยาวชน และจะต้องหาหนทางแก้ปัญหา โดยสรุปแล้วจึงเป็นแนวทางค้นหาพัฒนาการของเยาวชนในด้านที่เป็นปัญหา และใช้วิธีการบำบัดและกระบวนการแก้ปัญหาเป็นหลัก ส่วนมุมมองที่สองเป็นมุมมองที่มุ่งความสนใจในสิ่งที่มีคุณค่าความสามารถและศักยภาพในตนเองของเยาวชน (Benson, Mannes, Pittman, & Ferber, 2004; Lerner & Benson, 2003; อ้างถึงใน ลาวัลย์ พิชญวรธรณ์, 2555) มุ่งเน้นถึงความมีศักยภาพในเชิงพัฒนาของเยาวชนบนแนวทางของการอบรมเลี้ยงดูและให้การดูแลเพื่อพัฒนาคุณค่าหรือศักยภาพของเยาวชน เพื่อให้การอบรมหรือพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีคุณภาพ ไม่เป็นปัญหาและทำประโยชน์เพื่อสังคม เห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากกว่าที่จะคอยใช้วิธีแก้ไขปัญหาหรือใช้วิธีบำบัดรักษาเมื่อเกิดปัญหาหรือความไร้ประสิทธิภาพในตัวเยาวชน

จากผลการติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชนภาคกลาง ในปี 2557-2558 ตามโครงการพัฒนาเครือข่ายการจัดการเชิงพื้นที่ในการวิเคราะห์สภาวการณ์ และการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนระดับภาคกลาง โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ พบว่า มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครอบครัวยังอบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำในเรื่องดี ๆ ให้กับเด็ก ทั้งเรื่องความ

ปลอดภัย สอนให้มีวินัยและรับผิดชอบ การเลือกซื้อเลือกใช้และบริโภค แต่มีเด็กถึง 1 ใน 5 ที่ครอบครัวมีคนสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า และมีเด็กจำนวนน้อยมากที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้เมื่อรู้สึกโกรธหรือผิดหวัง และยังพบอีกว่าเด็กยังใช้เวลากันอย่างไม่มีประโยชน์เฉลี่ยต่อวันถึง 9 ชั่วโมง (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2559) และจากการศึกษางานวิจัยในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการวิจัยเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรมของ สุวิมล วิ่งวานิชและคณะ (2555) ที่ได้ทำการวิจัยพบว่า แนวคิดและหลักการสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนมี ดังนี้ 1) การสร้างตัวแบบ/ผู้นำที่ดี 2) การพัฒนาคุณธรรมและคุณลักษณะอื่น ๆ ให้เป็นวิถีชีวิต มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ ให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง บูรณาการสอดแทรกอยู่ในชีวิตการเรียน 3) การจัดพื้นที่สร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความสามารถ ศักยภาพและการปฏิบัติตนตามความเชื่อ เห็นบทบาทและคุณค่าของตนเองมากขึ้น 4) ค่านิยมมาจากตัวแบบที่ดี 5) การสร้างความร่วมมือรวมพลังจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย 6) การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีความสอดคล้องกับลักษณะโรงเรียน ธรรมชาติ บริบทและช่วงวัยของเด็ก 7) สร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน 8) โรงเรียนต้องมีนโยบายไม่เน้นวิชาการเพียงอย่างเดียว และ 9) สร้างแนวร่วมและเครือข่ายที่ช่วยเสริมกำลังใจให้เด็กทำความดี ซึ่งเป็นแนวทางที่โรงเรียนนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวคิดการพัฒนานักเรียนในการดำเนินงานพัฒนาคุณลักษณะและเสริมสร้างศักยภาพนักเรียนโดยการร่วมมือของชุมชนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและชุมชน โดยโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ได้เริ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงจัดทำโครงการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอย่างสมดุล ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 และพัฒนามาถึงปีการศึกษา 2561 ด้วยความมุ่งหวังว่าการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฯ นอกจากจะสามารถยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้วยังสามารถพัฒนาคุณลักษณะและศักยภาพผู้เรียนในทุกด้านอย่างจริงจัง โดยมีการประเมินผลคุณภาพของนักเรียนทุกด้านตามกรอบการดำเนินงาน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงพัฒนาและได้ดำเนินการพัฒนาผ่านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ปฏิบัติจริงอย่างหลากหลาย ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริง และเพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าวได้ทราบถึงข้อมูลย้อนหลังที่จะนำกลับไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นผู้ประเมินจึงมีความสนใจที่จะทำการประเมินโครงการฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา การดำเนินงานโครงการของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินความเหมาะสมของบริบทที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินกิจกรรม และผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอย่างสมดุลของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอย่างสมดุลของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4

การทบทวนวรรณกรรม

นิยามความหมายของการประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ได้สรุปความหมายของการประเมินว่า การประเมินเป็นกระบวนการการศึกษาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย (Research - Oriented) การประเมินเป็นการตรวจสอบการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Objectives - Oriented) การประเมินเป็นการช่วยเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision - Oriented) การประเมินเป็นการสนองสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายด้วยการบรรยายอย่างลุ่มลึก (Description - Oriented) และการประเมินเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน (Judgment - Oriented) การประเมินในอนาคตว่าเป็นสารสนเทศเชิงคุณค่าที่สนับสนุนการเจรจาต่อรองเชิงสร้างสรรค์

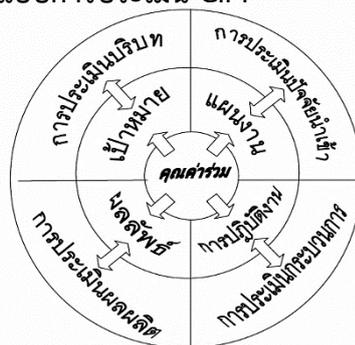
Stufflebeam (1971) กล่าวถึงการประเมินโครงการว่าเป็นกระบวนการบรรยาย เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายการวางแผน การดำเนินการ และผลกระทบเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการตัดสินใจเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของโครงการ

Worthen, & Sander (1973) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่าเป็นการพิจารณาคุณค่าของสิ่งหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยการจัดหาสารสนเทศเพื่อตัดสินใจคุณค่าของแผนงาน ผลผลิตกระบวนการ การบรรลุวัตถุประสงค์หรือการพิจารณาศักยภาพของทางเลือกต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

Cronbach (1987) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่าเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลนั้นเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

สรุปได้ว่าการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทำให้ทราบข้อบกพร่องจุดเด่น จุดด้อยของโครงการและทราบว่าโครงการได้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายเพียงใดและที่สำคัญ คือช่วยให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการได้ทั้งปัจจุบันและอนาคต

องค์ประกอบหลักของรูปแบบการประเมิน CIPP

ภาพที่ 1 องค์ประกอบหลักของรูปแบบการประเมิน CIPP และความสัมพันธ์กับโครงการ

(ปรับจาก Stufflebeam and Shinkfield, 2007)

จากภาพข้างต้นแสดงให้เห็นวงกลมสำคัญ 3 วง วงในสุดเป็นส่วนที่แสดงถึงคุณค่าร่วมกันของการประเมินในการนำไปใช้กำหนดส่วนต่างๆ ในวงกลมที่สองซึ่งเป็นส่วนประกอบของโครงการ ได้แก่ เป้าหมาย แผนงานหรือแผนการปฏิบัติงาน การปฏิบัติหรือการกระทำตามแผนงานและผลลัพธ์ ที่ได้ ใน 4 ส่วนประกอบของโครงการก็จะสัมพันธ์กับมิติการประเมินทั้ง 4 ด้าน ของรูปแบบการประเมิน CIPP ซึ่งเป็นวงกลมนอกสุด คือ การประเมินเพื่อนำมาใช้กำหนดเป้าหมายของโครงการก็คือการประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า ก็ใช้

สำหรับจัดทำแผนปฏิบัติงาน แต่การปฏิบัติงานหรือการกระทำตามแผนก็ต้องอาศัยการประเมินกระบวนการ และท้ายที่สุดหากจะประเมินผลลัพธ์ทั้งหมดของโครงการก็ต้องทำการประเมินผลผลิต

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการวิจัยเชิงประเมินผล (Evaluation Research) ใช้รูปแบบการประเมินของ Daniel L. Stufflebeam (1991) ที่เรียกว่ารูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) โดยประเมินทั้งระบบของโครงการฯ ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ด้านผลผลิต และประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฯ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการประเมินโครงการฯ ในปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการ 1 คน, 2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 4 คน, 3) ครู 97 คน, 4) เจ้าหน้าที่ 14 คน, 5) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 คน, 6) นักเรียน 1,762 คน 7) ผู้ปกครองนักเรียน 1,762 คน และ 8) ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินโครงการและด้านบริหารการศึกษา 5 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินด้านบริบท 42 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน, ผู้อำนวยการ 1 คน, ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 4 คน, ครู 20 คน, เจ้าหน้าที่ 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาฯ 8 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า 82 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน, ผู้อำนวยการ 1 คน, ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 4 คน, ครู 60 คน, เจ้าหน้าที่ 6 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาฯ 8 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินด้านกระบวนการ 259 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน, ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 4 คน, ครู 60 คน, เจ้าหน้าที่ 6 คน, คณะกรรมการสถานศึกษาฯ 8 คน และผู้ปกครองนักเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน 180 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินด้านผลผลิต และการประเมินความพึงพอใจ 439 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน, ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 4 คน, ครู 60 คน, เจ้าหน้าที่ 6 คน, คณะกรรมการสถานศึกษาฯ 8 คน และโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน คือ ผู้ปกครองนักเรียน 180 คน และนักเรียน 180 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีทั้งหมดจำนวน 5 ฉบับ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

1. เกี่ยวกับบริบทของโครงการฯ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82
2. เกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90
3. เกี่ยวกับกระบวนการของโครงการฯ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86
4. เกี่ยวกับผลผลิตของโครงการฯ แบ่งออกเป็น 7 ฉบับย่อย ดังนี้ 1) ด้านการรู้คิด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 2) ด้านการรู้คุณค่าตนเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 3) ด้านความสัมพันธ์และการปรับตัว มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 4) ด้านการจัดการอารมณ์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 5) ด้านพฤติกรรมที่

พึงประสงค์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 6) ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 และ 7) ด้านจิตสังคม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

5. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฯ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละช่วงเวลาการประเมินตามเครื่องมือที่กำหนดไว้ในแต่ละขั้นตอน และประสานการเก็บกลับคืนด้วยตนเอง รวมถึงแบบสอบถามกลับคืนที่มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ และจัดกระทำข้อมูล โดยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แยกและจัดหมวดหมู่ เพื่อเตรียมนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์โดยทำการลงรหัสให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อรายการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปแปลผลตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามในการประเมินโครงการฯ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ที่	รายการ	ผลการประเมิน		
		\bar{x}	SD	ระดับ
1	ด้านบริบทของโครงการ	4.44	.39	มาก
2	ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ	4.52	.31	มากที่สุด
3	ด้านกระบวนการของโครงการ	4.41	.27	มาก
4	ด้านผลผลิตของโครงการ	4.41	.33	มาก
5	ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ	4.42	.43	มาก
รวมเฉลี่ย		4.45	.24	มาก

จากตาราง พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอย่างสมดุลของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๔ ในภาพรวมทุกด้านของขอบเขตการประเมินมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, SD = .24) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินเป็นอันดับแรก และมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ($\bar{x} = 4.52$, SD = .31) รองลงมา คือ ด้านบริบทของโครงการ ($\bar{x} = 4.44$, SD = .39) ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ ($\bar{x} = 4.42$, SD = .43) ตามลำดับ ส่วนด้านกระบวนการของโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการ มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินเท่ากัน ($\bar{x} = 4.41$, SD = .27 และ $\bar{x} = 4.41$, SD = .33) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการฯ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะในการวางแผนการดำเนินงานโครงการ นอกจากโรงเรียนได้ศึกษานโยบายในการพัฒนาเด็กและเยาวชน แล้วยังได้นำผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมาทำการศึกษาวิเคราะห์หาความจำเป็นและสภาพปัญหา ในการพัฒนาเพื่อแสวงหาแนวทางพัฒนาโดยวิเคราะห์ถึงความต้องการ ความต้องการของชุมชน สภาพสังคมท้องถิ่น ความพร้อมในการพัฒนาของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและชุมชน ตลอดจนการศึกษาภูมิหลังของการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์และความต้องการของนักเรียน โดยร่วมกันประชุมระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียน และครู เพื่อการศึกษาวิเคราะห์หาทางเลือกในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ และเป็นไปตามความต้องการของนักเรียนและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ สวิมล ว่องวานิชและคณะ (2555) ที่ได้วิจัยในโครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม พบว่า แนวคิดและหลักการสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนนั้น การพัฒนาคุณธรรมและคุณลักษณะอื่น ๆ ให้เป็นวิถีชีวิตต้องมีความสอดคล้องกับธรรมชาติ ให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สร้างความร่วมมือรวมพลังจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทย กำหนดคุณธรรมที่เป็นเป้าหมาย โดยจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้มีความสอดคล้องกับลักษณะโรงเรียน ธรรมชาติ บริบทและช่วงวัยของเด็ก สร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เรียนรู้อารมณ์ และโรงเรียนต้องมีนโยบายไม่เน้นวิชาการเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของปริญญา มงคลคุณและคณะ (2555) ในการประเมินโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ด้านบริบทของโครงการ ผลการประเมินในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบโครงการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ จังหวัดและมีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชนอยู่ในระดับมาก และสรุปผลบุญมีทองอยู่ (2552) ที่ทำการวิจัยพบว่าปัญหาในการส่งเสริมวินัย คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเกิดจากการขาดการประสานงานระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียนและผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากโครงการฯ ทั้ง 7 ด้าน ได้ผ่านกระบวนการวางแผนการดำเนินงานมาเป็นอย่างดี และให้ความสำคัญกับบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการที่มีความพร้อม ความสามารถ ความเหมาะสมและเพียงพอในการดำเนินการ ซึ่งได้รับการสนับสนุนด้วยดีจากผู้บริหาร ตลอดจนระยะเวลาในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม จึงทำให้กิจกรรมทั้ง 7 ด้าน สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องสมบูรณ์ ส่งผลให้นักเรียนที่ร่วมกิจกรรมเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านต่างๆ ตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา มงคลคุณและคณะ (2555) ประเมินโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าด้านปัจจัยการดำเนินโครงการในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบโครงการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินโครงการมีความพร้อม ความเพียงพอ ความสามารถ ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และพีรพัฒน์ วัชรินทรางกูร (2559) ได้ประเมินโครงการสร้างนักเรียน สร้างสังคมสู่ความพอเพียง: ประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์ โดยประยุกต์ใช้

การประเมินแบบ CIPP Model ที่พบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าของโครงการว่ามีความพร้อมในการดำเนินงาน
ของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการการบริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการ มีความสามารถในการดำเนิน
โครงการ บุคลากรในการดำเนินโครงการมีความเพียงพอ บุคลากรในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม
งบประมาณในการดำเนินโครงการมีเพียงพอ มีคู่มือดำเนินโครงการ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมมีเพียงพอ
และระยะเวลาในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการฯ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
อาจเนื่องมาจาก โครงการฯ ทั้ง 7 ด้าน มีการวางแผนการดำเนินงานสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน สามารถดำเนิน
กิจกรรมของโครงการตามแผนที่กำหนดได้ มีการประชาสัมพันธ์โครงการอย่างทั่วถึง ติดต่อประสานงานการจัด
กิจกรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดี มีการกำกับ ติดตาม ควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ
โครงการและสามารถปรับปรุงแก้ไขวิธีดำเนินงานโครงการเมื่อพบข้อบกพร่อง มีการกำหนดหลักเกณฑ์การ
ประเมินผลของแต่ละกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งระยะเวลาในการประเมินที่เหมาะสม
สำหรับผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานกิจกรรมตามโครงการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และโรงเรียนมีการ
ขยายผลการปฏิบัติกิจกรรม สู่ชุมชนหลายทาง เช่น วารสาร หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น รายการโทรทัศน์ การจัด
นิทรรศการเผยแพร่ เป็นต้น โดยความพร้อมของการดำเนินโครงการที่มีมากจะส่งผลให้การดำเนินโครงการ
ต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อันนำไปสู่ผลผลิตที่ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ
งานวิจัยของปริญญา มงคลคุณและคณะ (2555) ที่ทำการประเมิน โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการประเมินพบว่าด้านกระบวนการดำเนินโครงการ
ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบโครงการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินโครงการอยู่
ในระดับมาก นอกจากนี้ การวิจัยของ สุวิมล ว่องวานิชและคณะ (2555) พบว่า แนวคิดและหลักการสำหรับ
การพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนนั้นในการพัฒนาคุณธรรมและคุณลักษณะอื่น ๆ ให้เป็นวิถีชีวิตมีความ
สอดคล้องกับธรรมชาติ ให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง บูรณาการสอดแทรกอยู่ในชีวิตการเรียน การปฏิบัติ
เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม คนกับธรรมชาติ สังคมวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน การจัด
พื้นที่สร้างสรรค์และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความสามารถ ศักยภาพและการปฏิบัติตาม
ความเชื่อ อยู่ในบริบทการทำมาหากิน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม เห็นบทบาทและคุณค่าของ
ตนเองมากขึ้น และการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีความสอดคล้องกับลักษณะโรงเรียน
ธรรมชาติ บริบทและช่วงวัยของเด็ก โดยมีการสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน มีการทำกิจกรรม
ร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน โรงเรียนต้องมีนโยบายไม่เน้นวิชาการเพียงอย่างเดียว และยังคงสอดคล้องกับผลการประเมิน
โครงการของพีรพัฒน์ วัชรินทรางกูร (2559) จากการประเมินโครงการสร้างนักเรียน สร้างสังคม สู่ความ
พอเพียง: ประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์ โดยประยุกต์ใช้
การประเมินแบบ CIPP Model ที่พบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมและความเหมาะสมของกระบวนการของโครงการว่ามีความพร้อม
และความเหมาะสมเกี่ยวกับการมีการวางแผนดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติ ดำเนินกิจกรรมโครงการตามแผนที่
กำหนดไว้ จัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลายได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในโครงการประชาสัมพันธ์โครงการ

อย่างทั่วถึง การดำเนินโครงการเป็นไปตามโครงการที่กำหนด มีการติดตามประสานงานการจัดกิจกรรมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการกำกับ ติดตาม ควบคุมการดำเนินงานเป็น ไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ขณะดำเนินงานตามโครงการมีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการดำเนินโครงการเมื่อพบว่าบกพร่อง กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการประเมินผลโครงการตาม ความเหมาะสม ประเมินผลแต่ละกิจกรรมโดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมกิจกรรม ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและโรงเรียน มีการขยายผลการปฏิบัติกิจกรรมลงสู่ชุมชน/เผยแพร่ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการฯ พบว่านักเรียนมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เกิดจากการร่วมคิด ร่วมวางแผนจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทำให้นักเรียนและบุคลากรทุกฝ่ายเกิดความรู้สึกรับรู้ร่วมกันในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตามกิจกรรมที่กำหนดจึงเป็นผลให้ผลผลิตของการพัฒนา คือคุณลักษณะของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบกับการที่โรงเรียนเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรม และมีการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนเกิดการซึมซับการพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และการทำกิจกรรมเสริมสร้างสังคมในด้านดนตรีและโครงการจิตอาสา ทำให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะในด้านดังกล่าวเป็นลำดับต้น ๆ และในคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากการชี้แจงทำความเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน และมีการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมในแต่ละด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประภัสสร เพือกคเชนทร์ (2555) เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ชุมชนมีความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน และอนุชิต เจริญจำเนียร (2555) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างคุณลักษณะคนดีของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา พบว่า สามารถพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิตได้สมบูรณ์แข็งแรง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีภาวะผู้นำ มีความเป็นผู้นำ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีจิตสำนึกความเป็นไทย อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และร่วมอนุรักษ์มรดกไทยอันดีงาม คุณลักษณะนักศึกษาเมื่อจบการศึกษาต้องมีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ คือ มีมนุษยสัมพันธ์ มีวินัยในตนเองมีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเชื่อมั่นในตนเอง ประหยัด อุดม ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์พึ่งพาตนเองและมีความอดทนอดกลั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา มงคลคุณและคณะ (2555) ที่ทำการประเมินเกี่ยวกับโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการประเมินพบว่าด้านผลการดำเนินโครงการ พบว่า นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายเป้าหมายทุกเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนได้ดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของนักเรียนและชุมชน มีการสำรวจความคิดเห็น ประชุมปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน และเมื่อจัดกิจกรรมพัฒนา โรงเรียนก็ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัดกิจกรรม ครูมีความรู้ความเข้าใจสามารถให้คำปรึกษาและชี้แนะเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดคุณ ลักษณะ อันพึงประสงค์ตรงตามเป้าหมายของโรงเรียน โดยนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน

มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและกิจการการพัฒนา โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมคุณภาพนักเรียนอย่างสมดุล เผยแพร่เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในที่ต่าง ๆ ทำให้ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ สามารถพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด นักเรียนพฤติกรรมการเรียนและชีวิตประจำวันดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข และสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้ สอดคล้องกับผลการประเมินโครงการของ มาลัยรัตน์ สุขขาว (2562) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลตรัง ปีการศึกษา 2561 พบว่า มีผลการประเมินความพึงพอใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต ของอำนาจจันทร์พางาม (2561) พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อโครงการฯ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1. จากผลการประเมินด้านบริบทของโครงการฯ ข้อที่มีความเหมาะสมเป็นลำดับสุดท้าย คือ วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกันทั้งจากผู้ประเมินทุกกลุ่ม ดังนั้นในการดำเนินโครงการครั้งต่อไปหรือโครงการอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกันนี้ โรงเรียนควรมีการศึกษาและวิเคราะห์กรอบนโยบายโดยละเอียด เพื่อให้การจัดทำโครงการของโรงเรียนสอดคล้องและตรงกับนโยบาย ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องเป็นลำดับชั้นลงมา หรือมีการทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงในด้านนโยบายที่มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของโรงเรียน สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. จากผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการฯ ข้อที่มีความเหมาะสมเป็นลำดับสุดท้าย คือ มีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนากิจกรรมในโครงการ ดังนั้นโรงเรียนโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบหลักควรให้ความสำคัญกับการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนากิจกรรมในโครงการ เนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญในการใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนการจัดกิจกรรม ทั้งด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านงบประมาณและอื่น ๆ รวมถึงใช้ในประโยชน์ระหว่างการดำเนินโครงการใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรม รวมถึงเพื่อการพัฒนาต่อ ๆ ไป เพราะข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้โครงการเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและสามารถดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในส่วนของคู่มือดำเนินโครงการ วัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการที่ได้จัดทำอย่างเพียงพอ มีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโครงการ รวมถึงมีการวางแผนให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรม ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต้น ๆ นั้น ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการดำเนินงานในลักษณะนี้กับโครงการอื่น ๆ ในโรงเรียนด้วย เมื่อพิจารณาผลการประเมินตามรายด้านของการคุณภาพนักเรียนอย่างสมดุล ที่มีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการรู้คิด โรงเรียนควรวิเคราะห์อย่างละเอียดเพื่อส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยนำเข้าของการดำเนินโครงการด้านการรู้คิด ทั้งด้านบุคลากร วัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรม คู่มือการดำเนินงาน งบประมาณ ระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง รวมถึงด้านระยะเวลาในการดำเนินงาน เป็นต้น

3. จากผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการฯ ข้อที่มีความเหมาะสมเป็นลำดับสุดท้าย คือ มีการจัดทำสรุปรายงานผล ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามโครงการ และผลการประเมินในรายด้านการพัฒนาที่พบว่ามีความสอดคล้องกัน นอกจากนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการประเมินผลโครงการ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ มีผลประเมินอยู่ในอันดับท้าย ดังนั้นในการดำเนินงานโครงการครั้งต่อไปผู้บริหารสถานศึกษาควรมีมาตรการในการสนับสนุน กระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้รับผิดชอบโครงการหรือหาแนวทาง/วิธีการให้สามารถจัดทำสรุปรายงานผล ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานตามโครงการ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการกำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาในการประเมินผลโครงการ รวมถึงให้ความสำคัญ กับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการอย่างทั่วถึงโดยเพิ่มเติมในอีกหลายทาง เพื่อให้ชุมชน สังคม หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ข่าวสารในหลายทางอีกด้วย ในส่วนของการดำเนินกิจกรรมโครงการที่มีผลประเมินในระดับมากและอยู่ในอันดับต้น ๆ ที่โรงเรียนมีการวางแผนดำเนินโครงการสู่การปฏิบัติกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับสภาพนักเรียนและสภาพโรงเรียน โดยการมีส่วนร่วมของครู นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินกิจกรรมโครงการตามแผนที่กำหนดในรูปแบบที่หลากหลายตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในโครงการ โดยครูทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม กำหนดให้มีการกำกับ ติดตาม ควบคุมการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการดำเนินโครงการเมื่อพบจุดบกพร่อง รวมถึงการนำผลการดำเนินงานไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาในภายหน้า ควรมีการนำไปใช้กับการดำเนินโครงการอื่น ๆ เพื่อความสมบูรณ์ของกระบวนการดำเนินงานโครงการต่อไป

4. จากผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการฯ ด้านที่มีผลการประเมินเป็นอันดับแรก คือ ด้านจิตสังคม และด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าโครงการ สามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นโรงเรียนควรจัดให้มีโครงการนี้อย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน โดยความร่วมมือของทุกฝ่าย เมื่อพิจารณาผลการประเมินตามรายด้านคุณลักษณะที่พัฒนาแล้ว โรงเรียนควรพัฒนาคุณลักษณะบางประการ ดังนี้ ในด้านการรู้จัก โรงเรียนควรวางแผน การออกแบบและจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ ในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จ ในด้านการรู้คุณค่าตนเอง โรงเรียนควรวางแผนการออกแบบและจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความมั่นใจในการกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ถึงแม้ว่าบางครั้งการกระทำนั้นจะแตกต่างจากคนอื่นก็ตาม ในด้านความสัมพันธ์และการปรับตัว โรงเรียนควรเน้นในด้านความพร้อมรับกับความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิต การปรับตัวของนักเรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในด้านการจัดการอารมณ์ ควรพัฒนาให้นักเรียนสามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป ในด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีกิริยา วาจาสุภาพเรียบร้อย การแสดงออกที่เหมาะสม ส่วนในด้านคุณธรรมจริยธรรม ควรปลูกฝังให้นักเรียนไม่พูดโกหก ในด้านจิตสังคม ควรพัฒนาให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นถึงแม้ว่าจะแตกต่างจากผู้อื่น ถ้ามั่นใจว่าสิ่งนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ควรปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักในการทำความคิด ทั้งต่อหน้าคนอื่นและถึงแม้จะไม่มีใครรู้จักก็ตาม เมื่อพิจารณาตามรายด้านการพัฒนา ที่พบว่าผลการประเมินด้านความรู้คุณค่าตนเองอยู่ในอันดับสุดท้ายนั้น โรงเรียนโดยผู้รับผิดชอบหลักควรดำเนินงานร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในการนำผลการดำเนินงานมาสรุป วิเคราะห์เพื่อหาแนวทางพัฒนาด้านความรู้คุณค่าตนเองของนักเรียน ซึ่งอาจต้องเพิ่มความเข้มข้นในการจัดกิจกรรม และออกแบบการจัด

กิจกรรมอย่างหลากหลาย สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและความต้องการจำเป็นของนักเรียนเพื่อให้ผลการพัฒนาคุณลักษณะในด้านนี้เพิ่มขึ้น

5. จากผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการฯ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารและครูเอาใจใส่ในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน การจัดกิจกรรมในโรงเรียนมีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่นักเรียน โรงเรียนจึงควรคงการดำเนินงานโครงการนี้ด้วยความเอาใจใส่และให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามความต้องการของชุมชนต่อไป เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามเป้าหมายของโรงเรียนและชุมชน นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนและชีวิตประจำวันดีขึ้นสามารถดำรงชีวิตในชุมชน ในสังคมได้อย่างปกติสุข สามารถเป็นแบบอย่างแก่บุคคลทั่วไปและได้รับการยกย่อง รวมถึงสามารถทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนและสาธารณชนได้อย่างเหมาะสมตามวัย นอกจากนี้ครูควรมีความรู้ความเข้าใจสามารถให้คำปรึกษาและชี้แนะเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและเข้าใจในจิตวิทยาวัยรุ่น รวมถึงควรนำความรู้จากการดำเนินกิจกรรมตามโครงการนี้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ แต่ถึงแม้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีโอกาสให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาคุณลักษณะของเยาวชนในชุมชนก็ตาม แต่ผลการประเมินในด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและกิจกรรมการพัฒนายังเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกระบวนการวางแผนตั้งแต่ร่วมกันกำหนดนโยบายหรือเป้าหมายการพัฒนา

ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลความคืบหน้าและประโยชน์ที่เกิดกับนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้ว เพราะ การประเมินโครงการครั้งนี้เป็นเพียงการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น แต่ไม่ได้มีการประเมินความยั่งยืนของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาโครงการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอย่างสมดุลของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4 ต่อไป

2. ควรจัดให้มีการประเมินโครงการจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายนอก องค์กรเอกชน หรือบุคคลภายนอก เนื่องจากการประเมินโครงการครั้งนี้เป็นการประเมินที่ได้คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนแบบไม่ครอบคลุมไปถึงบุคคลภายนอกที่แท้จริง เช่น มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาที่นักเรียนเข้าศึกษาต่อ เพื่อจะได้ทราบผลการดำเนินงานโครงการตามสภาพจริงและนำไปปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาโครงการให้ดีขึ้น

3. ควรมีการประเมินเพิ่มเติมในรูปแบบการประเมิน CIPPIEST ของสตีฟเฟิลปิมที่เป็นส่วนปรับขยายของรูปแบบการประเมินชิปปี้ ซึ่งจะสามารถประเมินได้กว้าง เพราะ การประเมิน CIPP ประเมินเพียงผลผลิต แต่ไม่ได้ประเมินผลกระทบ ประเมินประสิทธิผล และประเมินความยั่งยืน รวมถึงการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อของสิ่งที่ได้รับการประเมิน เพื่อความชัดเจนในการประเมินโครงการยิ่งขึ้น

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภัสสร เพื่อกอกเขนทร์. (2555). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ปริญญา มงคลคุณและคณะ. (2555). *การประเมินโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรี* (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พีรพัฒน์ วัชรินทรางกูร. (2559). *การประเมินโครงการสร้างนักเรียน สร้างสังคม สู่ความพอเพียง: ประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์* (รายงานการวิจัย). โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เพชรบูรณ์.
- มาลัยรัตน์ สุขขาว. (2562). *รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลตรัง* (รายงานการวิจัย). โรงเรียนอนุบาลตรัง.
- ลาวัลย์ พิษญวรรธน์. (2555). *โมเดลโค้งพัฒนาการเหลื่อมลำดับที่มีตัวแปรแฝงของเยาวชนเชิงบวก* (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *รูปแบบของระบบการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2559). *รายงานการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนภาคกลาง ในปี 2557-2558*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *วิวัฒนาการของการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุรพล บุญมีทองอยู่. (2552). *ความสนใจต่อวิธีเขียนเรียงความต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิชและคณะ. (2555). *โครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อนุชิต เชนงจำเนียร. (2555). *การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมสร้างคุณลักษณะคนดีของนักศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา*. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อำนาจ จันทร์พางาม. (2561). *รายงานผลการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต*. (รายงานการวิจัย). โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต.
- อำรุง จันทวานิช. (2545). *แนวคิดการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. *วารสารข้าราชการครู*, 19(3), 5-9.
- Cronbach, L.J. (1987). *Designing evaluation of educational and social programs*. San Francisco: Jossey-Bass.

Stufflebeam and Shinkfield. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*. John Wiley and Son, Ines.

Stufflebeam, D.L.et al. (1971). *Education Evaluation and Decision-Making*. Itasca, Illinois: Publishing.

Stufflebeam, D.L.et al. (1991). *Education Evaluation and Decision-Making*. Itasca, Illinois: Publishing.

Worthen B.R., Sanders, J.R. (1973). *Educational evaluation: Theory and practice*.CA: Wadsworth.